

Pr Karmen Joller
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 14.10.2025 nr 1.2-2/95-1

Meie 11.11.2025 nr 1.5-1/9458-1

Arvamus väljatöötamiskavatsusele

Lugupeetud minister

Tervisekassa toetab tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise väljatöötamiskavatsuses toodud eesmärgi tegevuslubade regulatsiooni ajakohastamiseks. Tegevusluba annab olulist teavet ja kindlustunnet nii patsientidele kui Tervisekassale, et tervishoiuteenust osutab nõuetele vastav teenuseosutaja. Seega on väga oluline selgus, milliste teenuste osutamiseks tegevusluba antakse ja millistele tingimustele peab teenuseosutaja vastama, et tegevusluba saada. Tervisekassa jaoks on oluline selge ja usaldusväärne alus, millele tuginedes valida konkreetset erialal ja piirkonnas teenuse osutamiseks ravi rahastamise lepingu partnereid. Tegevusloa peatamine või kehtetuks tunnistamine toob kaasa lepingu täitmise peatamise või lõpetamise.

Tervisekassa tagasiside väljatöötamiskavatsusele on järgmine:

1. Väljatöötamiskavatsuse punktis 3.2.1. toodud ettepanek täpsustada kiirabi tegevuslubade regulatsiooni selliselt, et kiirabiteenusena käsitletakse vaid neid tervishoiuteenuseid, mida osutatakse Tervisekassa rahastuse alusel, ei ole mõistlik. Tervisekassal on võimalik sõlmida tervishoiuteenuse osutajaga kiirabi rahastamise leping vaid juhul, kui teenuseosutajal on võimekus nimetatud teenust osutada, s.t kiirabi osutamiseks kiirabibrigaadi koosseis ja varustus vastavad käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuetele. Nimetatud õigus antakse tegevusloaga, mistõttu ei saa tegevusloa andmise eelduseks olla Tervisekassa rahastus.

Arvestada tuleb muu hulgas ka asjaolu, et tegevusloa väljastamise sidumine kiirabi rahastamise lepingu olemasoluga piirab uute kiirabiteenuse osutajate lisandumist turule. Tervisekassal on tervishoiuteenuste korraldamise seadusest tulenev kohustus viia uute lepingupartnerite leidmiseks läbi avalik konkurss (§ 17³). Tervisekassa hinnangul tuleb kiirabiteenuse tegevusloa muudatusega seoses alles jätta võimalus ka uutel teenuseosutajatel turule sisenemiseks. Vastasel juhul kaob Tervisekassal võimalus seaduses kirjeldatud asjaolude esinemisel leida avaliku konkursi korras uusi teenusepakkujaid. Kirjeldatud lahendusega see võimalik ei ole.

2. Väljatöötamiskavatsuse kohaselt on kavas sisuliselt sarnased või samadele nõuetele alluvate erinevate teenuste tegevusload ühendada. Tervisekassa näeb praktikas vajadust ka täiendavate tegevuslubade järele, arvestades erisusi tegevusloa kontrolliesemes. Näiteks iseseisvalt osutatavad ambulatoorsed õendusabiteenused on koduõendusteenus, koolitervishoiuteenus ja iseseisev õe vastuvõtt (terviseministri 13.01.2025 määrus nr 3). Iseseisvat õendusabiteenust osutatakse ka väljaspool kodu osutataval üldhooldusteenusel ja ööpäevaringsel erihooldusteenusel. Hetkel

lähtutakse nimetatud teenuste osutamisel koduõendusteenuse tegevusloa olemasolust. Samas erinevad õendusteenuse osutamise tingimused, s.o teenuse osutamise koht, teenusele suunamise nõuded ning õe töökoormus, oma olemuselt koduõendusteenusest. Seetõttu ei pruugi koduõendusteenuse tegevusloa kontrolliesemeks olevate nõuete täitmine tagada vajaminevat õendusabi teenuse kvaliteeti ja ohutut osutamist hoolekandetasutuses.

Plaanitav tegevuslubade ühendamist puudutav muudatus toob kaasa ka mõõduka halduskoormuse Tervisekassale, kuna vaja on üle vaadata ka Tervisekassas nõukogu kinnitatud ravi rahastamise lepingute sõlmimise hindamise alused, kus sõltuvalt lepingulisest erialast on sätestatud konkreetse tegevusloa nõue.

3. Täiendavalt juhib Tervisekassa tähelepanu vajadusele vaadata üle ka tegevusloale kantavate andmete sisestamise ja muutmise võimalused. Näiteks tekib tervishoiukorralduse infosüsteemis olevale tegevusloale kantud tervishoiuteenuse osutamisel osalevatel isikutel ja tervishoiutöötajaga võrdsustatud isikutel ligipääs tervise infosüsteemis olevatele andmetele (tervise- ja tööministri 15.03.2019 määrus nr 27 § 3 lõige 2¹). Hetkel on tervishoiuteenuse osutajal võimalik lisada tegevusloale tervishoiutöötajaga võrdsustatud isikuna spetsialist, andes talle ligipääsuõiguse inimeste eriliigilistele andmetele ja võimaluse sisestada tervise infosüsteemi andmeid, kelle haridusliku tausta ega tööalast suhet tervishoiuteenuse osutajaga Terviseamet eelnevalt kontrollinud ei ole. Niisamuti on tervishoiukorralduse infosüsteemis leitavad kehtivad eriarstiabi tegevusload, kus mitte ühtegi vastava eriala pädevusega arsti tegevusloale kantud ei ole.

Seega on Tervisekassa hinnangul vajalik analüüsida tegevuslubade regulatsiooni muutuse mõju Terviseameti hallatava tervishoiukorralduse infosüsteemi ülesehitusele, selle muutmise vajadust ja selleks kuluvat aja- ja raharessurssi.

4. Väljatöötamiskavatsuse kohaselt peab tegevusloa taotlemisel teenuseosutaja esitama teenuse kirjelduse ja põhjenduse, kuidas kavandatud teenus on korraldatud selliselt, et see oleks kvaliteetne ja ohutu. Tegevusloa väljastaja ehk Terviseamet peab suutma kirjelduse alusel hinnata teenuse sisulist põhjendatust ja riske ning teha otsus tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta. Tervisekassa näeb, et selline lähenemine võib oodatud töökulu vähendamise asemel hoopis tegevusloa väljastamiseks kuluvat tööaega suurendada. Hetkel jääb selgusetuks, millistele tingimustele tuginedes Terviseameti menetleja võtab vastu otsuse, kas teenuse kirjeldus ja põhjendus on kavandatud kvaliteetselt ja ohutult. Seetõttu võib tegevusloa väljastamise keeldumise otsustega suureneda vaidluste hulk või vastupidiselt väljastatakse tegevusluba igale taotlejale ilma sisulist kirjeldust hindamata. Teisel juhul jääb arusaamatuks kuidas tegevusloa selliselt taotlemine patsiendi jaoks väärtust loob. Näeme, et kavandatud lähenemisega on vajalik täiendavalt analüüsida Terviseameti tegevusloa taotluste menetlejate valmisolekut ning pädevust teenuseosutaja kirjeldatud hinnangu alusel tegevusloa andmise või keeldumise otsuse tegemisel.

Tervisekassa juhib tähelepanu vajadusele vaadata üle kirurgilisi erialasid puudutavad tegevusloa nõuded. Tervisekassa ettepanekul peaks tegevusloa väljastamisel jätkuvalt lähtuma riskitasemepõhisest hindamisest ning tõendama vastavust riskiklassile.

5. Tervishoiuteenuse osutamiseks antakse tegevusluba tähtajatult. Tegevuslubade andmise aluseks olevate tingimuste muutmisel võib tekkida olukord, kus olemasolevad tegevusload ei vasta uutele nõuetele. Hetkel jääb selgusetuks, kas ja mil määral plaanitakse uute nõuete valguses vaadata üle olemasolevad tegevusload ja nende kehtivus. Tegevusloa olemasolu on Tervisekassaga ravi

rahastamise lepingu sõlmimise eelduseks ja tegevusloa kehtivuse peatamisel või kehtetuks tunnistamisel tuleb Tervisekassal lõpetada ka lepinguline suhe.

6. Tervisekassa nõustub väljatöötamiskavatsuses tooduga, et vaja on analüüsida ja leida võimalikke lahendusi praktikas ilmnenu kitsaskohale, et Tervisekassa rahastusmudel ei sõltuks ülemäära tegevusloa loetelupõhistest ruumi- ja seadmenõuetest, võimaldades arvestada kvaliteeti, sisulist põhjendatust ja kaasaegseid teenusekorraldusmudeleid. Sellesisulise lahenduse korral kaasneb ka mõõdukas kuni suur halduskoormus Tervisekassale, sest ilmselt vajavad muutmist Tervisekassa tervishoiuteenuste loetelus piirhinna kujunemise aluseks olevad teenuste kulukomponendid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karl-Henrik Peterson

juhatuse esimehe kohusetäitja

Katrina Koha

katrina.koha@tervisekassa.ee

Signe Borissov

signe.borissov@tervisekassa.ee